

Årvåkent øye mot Brussel

FØLGE TETT: Skal Norges interesser i Europa-samarbeidet ivaretas, må norske partier mer enn noen gang følge tett på de politiske prosessene i EU. Irlands ja til Lisboa-traktaten gir nye utfordringer for Norge i EØS-samarbeidet.

Gjennom Lisboa-traktaten vil Europaparlamentet få medbestemmelse på mer enn dobbelt så mange saksområder som i dag i det indre marked og Schengen-samarbeidet. Skal vi kunne ivareta norske interesser, er det ikke tilstrekkelig å arbeide mot Kommissjonen og Rådet. Vi må også arbeide mot Europaparlamentet. Da må Stortinget og partigruppene styrke sine forbindelser med Europaparlamentet.

INTEGRERT: Norge er fullt og helt integrert i det indre marked, med unntak av landbruk, fiskeri og eurosamarbeidet. Vi er et fullverdig medlem i Schengen-samarbeidet med tilhørende traktater. Alt som skjer i utformingen av politikk og regelverk på disse områdene i EU, vil gjelde også for oss. Fordi vi ikke er til stede når avgjørelsene tas, må vi delta i debatten mens den foregår i våre naboland og forsøke å påvirke utfallet av prosessen frem mot vedtak.

Hvis vi skal komme ut av den formålsløse diskusjonen rundt EU-direktiver som før lengst er vedtatt når de skal implementeres i EØS, må også Stortinget og norsk offentlighet delta i diskusjonen mens den foregår i EUs organer.

Vi må bort fra den situasjonen at debatten i Norge først og fremst dreier seg om vi skal bruke reservasjonsretten EØS-avtalen åpner for, eller om vi skal godta direktivet. Det er en reservasjonsrett som er til bruk hvis det er spesielle norske interesser som står på spill. Det er ikke en rett til å reservere oss, bare fordi vi ikke liker reglene.

PERSONVERN: Datalagringsdirektivet er et godt eksempel. Dette direktivet bygger på en avveining mellom hensynet til personvern og andre viktige hensyn.

Det balansepunkt som 27 av våre naboland i Europa mener er egnet, kan vanskelig utfordre spesielt norske, nasjonale hensyn. Det hadde vært mye bedre om vi hadde tatt denne debatten mens den pågikk; da kunne vi kanskje hatt argumenter som flyttet balansepunktet. Nå er det for sent.

Vi som stortingsrepresentanter og partigrupper må i langt større grad enn hittil vende et årvåkent blikk mot Brussel og Strasbourg og de politiske prosesser som pågår, og som to-tre år senere kan ende opp som nye direktiver med lover og regler vi så bare nikker til i stortingssalen. Stort sett uten debatt. Det er bare slik vi kan få større innflytelse og bedre ivareta norske interesser i vårt samarbeid med EU.

● **Svein Roald Hansen**, stortingsrepresentant, utenrikspolitisk talsmann, Arbeiderpartiet

De gamle Shona-kvinnene i Mosambik legger ikke fingrene imellom når de danser regnet inn, skriver **TERJE ØSTIGÅRD** i dette innlegget. Og det går mye i sex og obskøniteter.

Hvis vaginaene hadde tenner...

RITUAL: Hvis vaginaene hadde tenner, ville penisene vært ferdige, synger de gamle Shona-kvinnene i et regnmakingsritual i Mosambik. Selv om Shona-folket er blitt kristnet, utfører de fremdeles mange tradisjonelle ritualer, men kirken tåler sterkt press for å få slutt på denne typen ritualer som anses som ikke-kristne.

I ritualet blir konvensjoner snudd på hodet og tabuer brutt. I et patriarkalsk samfunn hvor sex er et tabuområde, blir den kvinnelige dominansen og det vulgære språket en sterk kontrast til dagliglivet. Når samfunnets strukturer og moralkodekser blir snudd opp ned i det årlige ritualet, kan man tolke det som en «lufteventil» for undertrykte kvinner hvor de kan si hva de vil og gjøre opprør mot menn, før samfunnet vender tilbake til det normale og ritualet bekrefter kjønns- og samfunns-hierarkiet ved at det viser hva man ikke skal gjøre.

REGN OG SEX: Regn og seksualitet er begge prosesser som skaper nytt liv, og derfor er regnmakingsritualer ofte uttrykt gjennom seksuelle metaforer. Normalt er menn sett på som aktive givere og kvinner som passive mottakere. I dette ritualet er også dette snudd på hodet.

Unge og fruktbare kvinner har ikke lov til å delta. De gamle kvinnene som dominerer ritualet har passert overgangsalderen og kan ikke få barn. Denne tilsynelatende motsetningen har sin parallell i naturen. Før regntiden starter er landet tørt og goldt, og neste års liv og avlinger er avhengig av det kommende regnet. Det er fra det ufruktbare at det fruktbare gjenoppstår.

FLERE DAGER: Regnmakingsritualet går over flere dager og starter ved å brygge seremonielt øl. De gamle damene danser seksuelt obskønt og spotter mennene ved å syng «Jeg er lei av å holde penisene og testiklene», mens de slipper symbolsk tre steiner fra skjørtet, formet som en penis og to testikler.

Videre utover i ritualet blir tematikken forsterket og understreket gjennom ulike sanger: «Hvorfor vil du ikke ha sex med meg?». Senere svarer de på spørsmålet. Mennene er trøtte, «deres penis er tunge fordi de er fulle av jord. Testiklene deres har blitt kuttet av og hengt på trærne». Og ikke minst, «hvor var han da penis ble stjålet? Han var på do».

SAMLEIE: Parallelt med syngingen utfører de seksuelle bevegelser foran mennene

TERJE ØSTIGÅRD

post.doc v/Unifob Global, Universitetet i Bergen

DANS: Eldre kvinner danser i regnmakingsritualet i Chassuka, Mosambik.

FOTO: TORE SÆTERS DAL

OFFER: Hovding Chassuka ofrer øl til forfedrenes ånder og ber om regn og god avling i Manica-distriktet i det sentrale Mosambik.

som symboliserer samleie, som på grunn av den pinlige og ydmykende situasjonen for de eldre mennene også vekker en forlegen latter. Og vulgæriteten inkluderer også ulike beskrivelser hvor både penis og vagina stinker og fjerter, og som vanlig når det gjelder obskøne beskrivelser av seksualitet og kjønnsorganer, så er det virkelige ordforrådet langt grovere enn akademisk formulert.

Denne reverseringen av kjønnsrollemønstrene og samfunnsstrukturen finner sted parallelt med ofring av øl til forfedrene, fulgt av bønn om at de må gi samfunnet det de trenger for å leve et godt liv, hvor det livgivende regnet har en fundamental rolle. Videre blir det også tatt et oppgjør med de som i løpet av året har brutt sosiale normer og høstet ulovlig eller mer enn de skulle av fellessressursene. For at menneskene og kulturen skal være

bærekraftig må de følge de gitte sosiale normene og spillereglene.

OBSKØNE DANSER: Så fortsatte ritualet med obskøne danser og sanger før hele det rituelle følget vendte tilbake til landsbyen, hvor de unge som ikke hadde lov til å delta, ventet. Deretter var det fest og drikking av øl. Den ordinære samfunnsstrukturen inkludert kjønnsrollemønstrene var tilbake, og hvis regnmakingsritualet var vellykket og alle i det neste året fulgte de etablerte konvensjonene, så ville det gå bra med dem. Ved å bryte strukturene og tabuene blir de opprettholdt fordi det skjer i et strengt regulert ritual.

Strofen i den ene sangen, «hvis vaginaene hadde tenner, ville penisene vært ferdige», symboliserer nettopp denne dobbelt-heten – farene ved å endre premisene.

FAKTA

Liivo Niglas og Frode Storaas ved UiB har fått tilgang til å filmdokumentere et hemmelig regnmakingsritual i Mosambik.

Dr. Tore Sætersdal og Eva Walderhaug Sætersdal ved UiB har studert ritualene gjennom et tre-års prosjekt rettet mot arkeologi og forvaltning av kulturminner i Mosambik.

Dokumenteringen av ritualet var på initiativ fra de som selv utfører det fordi det holder på å dø ut.

Statsministeren

